

Gouden toekomst notariaat?

Om de toekomst van de notaris in de digitale wereld veilig te stellen, optimaliseert de KNB de processen in het notariaat. Zelfs over het toepassen van blockchain-technologie wordt al nagedacht. Is het genoeg om een tegenwicht te bieden aan het 'disruptiespook'? 'We moeten het vertrouwen in de notaris transformeren naar het digitale domein', stelt Bernadette Verberne, manager ICT en procesoptimalisatie van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).

TEKST Peter Steeman | BEELD Roel Ottow

De ontwikkeling die het notariaat de afgelopen jaren op ICT-gebied gemaakt heeft, is indrukwekkend. Maar Bernadette Verberne waakt ervoor de verschillende projecten als een garantie voor een gouden toekomst te beschouwen. 'Als je de KNB in ICT-opzicht vergelijkt met soortgelijke beroepsorganisaties heeft ze haar zaakjes goed op orde. Het Platform Elektronische Communicatie (PEC) – waar de vitale onderdelen van notariële processen op draaien en waarmee we aansluiten op processen van ketenpartners – is veilig, robuust en schaalbaar. Met onze ketenpartners hebben we processen verbeterd die op een inefficiënte manier verliepen. Zo optimaliseren we met het project Bankgaranties samen met Nationale Borg en Stichting Elektronische Communicatie Hypotheken (ECH) het bankgarantieproces om tot een standaard voor de sector te komen. Met DNI (Digitale Notariële Informatie) is het proces, waaronder de fysieke uitwisseling van akten, met de Belastingdienst gedigitaliseerd. Dergelijke projecten zijn operationeel tactisch heel waardevol, maar we willen graag op een hoger abstractieniveau naar de samenwerking kijken. Zo onderzoeken we met het Kadaster sinds een halfjaar de ideale manier om vastgoedtransacties af te wikkelen. Het is eigenlijk onlogisch dat we achteraan in de vastgoedketen zitten. Dat

moet je naar voren halen. Daar hebben beide partijen belang bij. Daarom stellen we ons de vraag: hoe ziet het ideale proces eruit als je vanuit de vastgoedeigenaar kijkt? Welke stappen zet je dan als eerste? Datzelfde doen we ook met Hypotheken Data Netwerk. Zo werken we met veel ketenpartners aan nieuwe vormen van samenwerking. Als we dat niet doen, geven we het initiatief uit handen.'

VERTROUWEN

Om de slag naar digitalisering te maken, moet je als KNB ook over de toegevoegde waarde van de beroepsgroep nadenken, benadrukt Verberne. 'Hoe kunnen we ervoor zorgen dat

het beroep van notaris toekomst heeft? Om die vraag te beantwoorden, moet je nadenken over je kernwaarden. De essentie van het ambt is dat je tussen de overheid en de markt zit als partij die vertrouwen biedt. Dat vertrouwen moeten we transformeren naar het digitale domein. We moeten van sommige zaken afscheid nemen en andere taken, die we misschien nu nog niet kennen, ontwikkelen, omdat het past bij de essentie van de notaris. Dat kan bijvoorbeeld blockchain zijn. Het wordt afgeschilderd als een technologie die onweerlegbaar informatie vastlegt. Je hebt geen toezicht meer nodig, zou je zeggen. Maar als er een fout in een *smart contract* zit, krijg je

‘Wanneer disruptie dreigt, kun je hem het best zelf organiseren’

alsnog met aansprakelijkheidsvragen te maken. Er is dus wel degelijk een regelgevend kader nodig.’

Dat vraagt om een hands-onbenadering, aldus Verberne. ‘Als beroepsgroep moeten we snel reageren op kansen die zich voordoen. Doen we dat onvoldoende, dan loop je het risico dat nieuwe spelers een dienst gaan aanbieden die buiten het monopolie van de notaris valt, maar wel goed bij onze dienstverlening past. Wanneer disruptie dreigt, kun je hem het best zelf organiseren. Bijvoorbeeld door middel van een eigen blockchainlab. Daarin zitten notarissen, maar ook leveranciers. Het is geen praatclub. We gaan echt aan de slag. Het is natuurlijk bescheidener van omvang dan een innovationlab van de ING. Die hebben een *funding* die wij als KNB niet kunnen evenaren. We zijn als KNB ook toegetreden tot de Nationale Blockchain Coalitie. Dat is een initiatief van zo’n twintig organisaties uit de logistieke, financiële en energiesector en overheden met als doel voorop te lopen in de toepassing van blockchaintechnologie. Daar zitten we dus met onze neus bovenop.’

‘Het notariaat heeft een aantal troeven in handen’

FACE TO FACE

Identificatie speelt in blockchain een belangrijke rol. Ook daar neemt de KNB een actieve rol op zich. ‘De overheid gaat ervan uit dat identificatie in alleen blockchain nog wel tien jaar op zich laat wachten’, aldus Piet Bokelaar. Hij ondersteunt de ICT-afdeling van de KNB bij een aantal projecten. ‘Tot die tijd hebben we met NotarisID een veilig en vooral gebruiksvriendelijk alternatief voor een blockchain-ID waar we jaren mee vooruit kunnen. Het is een innovatie die raakt aan de kern van het notariaat. Je kunt het gebruiken als digitale identificatie voor toepassingen waarbij zwaarwegende cliëntbelangen een rol spelen. Zoals de toegang tot een zorgdossier bijvoorbeeld. Tegelijkertijd zijn we ons bewust van de risico’s. We verbinden ons imago aan NotarisID. Het moet dus heel goed kloppen. Een valkuil is bijvoorbeeld wanneer je met oogkleppen op achter elke ontwikkeling aanloopt. Door dat niet te doen, heeft de KNB het notariaat veel geld bespaard. We konden pas echt beginnen toen de overheid de uniforme set van eisen had gepubliceerd. We ontwikkelen geen chipkaart of ander *hard token*, maar een app die niet gehackt kan worden. Doordat de identificatie bij de notaris *face to face* is, kwalificeert NotarisID zich als een identificatiemiddel met een hoog beveiligingsniveau. Dat is met name in de zorg een vereiste. Daarnaast is de technologie van NotarisID zo ingericht dat er externe attributen aan gekoppeld kunnen worden. In combinatie met het register van de Kamer van

Koophandel kun je bijvoorbeeld met NotarisID een rechtsgeldige handtekening zetten in een document dat betrekking heeft op je bv.’

KANS

Jan Bakker, directeur van Avisi, een van de ICT-partners van de KNB, ziet grote mogelijkheden voor de rol van het notariaat in een wereld die steeds digitaler wordt. ‘Het notariaat heeft een inhaalslag gemaakt. Tien jaar geleden werkten notarissen nog in een proces dat 150 jaar geleden bedacht is. Inmiddels vormt het PEC-platform het hart van het notariaat, waarmee ze met de systemen van tientallen ketenpartners is verbonden. Ondanks de complexiteit van het platform, het bestaat uit honderden servers waar vijftig applicaties op draaien, is de betrouwbaarheid heel hoog. En aan de oppervlakte is het heel eenvoudig, omdat het geïntegreerd is met de notariële softwareapplicaties. In de toekomst blijven de pijlers onder het notariaat – controle, vertrouwen, rechtszekerheid – van waarde. De maatschappij gaat steeds meer vertrouwen op geautomatiseerde processen. De vraag is: wie voert daar de governance over uit? Het notariaat heeft een aantal troeven in handen. Die rechtszekerheid die de notaris biedt. Daarnaast de rol van de KNB; het is een kleine speler, maar daarnaast ook slagvaardig en wendbaar. En de notaris heeft, in tegenstelling tot de overheid en marktpartijen, het vertrouwen van de burger. Het is een enorme kans.’ ■